

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	51-554-01-127
Дата	11.07.2025

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-жа НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

13.10

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на **Закона за лечебните заведения** с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Ивелин Георгиев Михайлов
Любимир Бланков сря
Павели Стефанов Петров
Стиляна Иванова Бобчева

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

Отразена деноминацията от 05.07.1999 г.

/Обн. ДВ. бр.62 от 9 Юли 1999г.,и доп. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г., доп. ДВ. бр.85 от 8 Октомври 2024г./

§ 1. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения: В ал. 6, след думите „които включват и правила за определяне на размера на трудовите възнаграждения на медицинския персонал, изготвени в съответствие с изискванията на чл. 247, ал. 2 от Кодекса на труда“ се добавя: „които следва да отговарят на изискванията на този закон“.

Създава се нова ал. 6а: „(6а) Трудовите възнаграждения на медицинските специалисти в лечебните заведения, извън тези по чл. 8, ал. 1, които имат сключени договори за закупуване на медицинска помощ с Националната здравноосигурителна каса и/или получават средства от държавния бюджет, се определят с наредбата по ал. 6 при спазване на следните изисквания:

1. Предлагаме началната заплата на лекар да е в нетен размер от 6 000 лева, за да спрат младите специалисти да напускат родината. Съответно предлагаме началната заплата на професионалисти по здравни грижи, работещи в лечебни заведения да е в нетен размер 4 000 лева, а на санитарите и помощния персонал 1 500 лева. С осигуряването на този финансов ресурс на първо време ще бъде решен проблемът с кадрите в сферата на здравеопазването. Предоставяне на целево финансиране от държавата за специализацията на лекарите, също обвързано с потребностите по отделните медицински специалности, като тези средства се превеждат целево, със закона за държавния бюджет в Министерството на образованието и науката – за медицинските университети и на министерството на здравеопазването – за лечебните заведения, в които работят и се обучават специализантите.
2. Допълнително трудово възнаграждение в размер не по-малко от 1 на сто от основното месечно трудово възнаграждение се заплаща за всяка календарна година, през която медицинският специалист е преминал форми на продължаващо медицинско обучение съгласно минималните изисквания, определени от съсловните организации.

3. За всеки отработен час или част от него нощен труд се заплаща допълнително възнаграждение не по-малко от 0,5 на сто от размера на минималната работна заплата за съответната година, определена с акт на Министерския съвет.
4. Съотношението между максималното и минималното брутно трудово възнаграждение на медицинските специалисти в лечебните заведения за болнична медицинска помощ не може да надвишава 10 към 1. Брутното трудово възнаграждение включва основното и всички допълнителни възнаграждения.

(6б) Съсловните организации на лекарите, на лекарите по дентална медицина, на магистър-фармацевтите, на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на лекарските асистенти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите отразяват в публичните електронни регистри на членовете си минималните изисквания и преминалите форми на продължаващо медицинско обучение.“

§ 2. В чл. 76, ал. 1 се създава т. 10а: „10а. проверява спазването на изискванията по чл. 6, ал. 6а и издава задължителни предписания, за неотстраняването на които сигнализира органите на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.“

§ 3. В чл. 64, ал. 2, след думите „в случаите по чл. 24 от Закона за публичните предприятия“ се поставя запетая и се добавя: „както и при системно неспазване на установените в този закон минимални изисквания относно трудовите възнаграждения по чл. 6, ал. 6а.“

§ 4. Създава се чл. 116м: „Чл. 116м. Лечебно заведение по чл. 6, ал. 6а, което не заплаща трудови възнаграждения в установените по този закон и в наредбата по чл. 6, ал. 6а минимални размери или не изпълни предписание по чл. 76, ал. 1, т. 10а, се наказва с глоба в размер на 15 000 лева, а при повторно нарушение – с глоба в размер на 30 000 лева за всяко отделно нарушение. Наказанието се налага на управителя, изпълнителния директор, директора, председателя и/или члена на съвета на директорите на лечебното заведение.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 5. В срок до три месеца от влизане в сила на този закон министърът на здравеопазването привежда в съответствие наредбата по чл. 6, ал. 6 с изискванията на този закон.

§ 6. В чл. 399 от Кодекса на труда се създава нова ал. 4: „(4) Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ следи за спазването на минималните изисквания при определяне на трудовото възнаграждение от лечебните заведения по чл. 6, ал. 6а от Закона за лечебните заведения, както и за изпълнение на дадените по реда на чл. 76, ал. 1, т. 10а от същия закон

предписания и при установяване на нарушения издава актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления по реда на този кодекс и на Закона за административните нарушения и наказания.“

§ 7. В Закона за здравното осигуряване се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 55, ал. 1, т. 3б се изменя така: „3б. изисквания относно основните трудови възнаграждения на медицинските специалисти, работещи в лечебни заведения за болнична помощ в изпълнение на договори с НЗОК, които следва да отговарят на минималните изисквания по чл. 6, ал. 6а от Закона за лечебните заведения и наредбата по чл. 6, ал. 6 от същия закон.“
2. В чл. 59, ал. 11 се създава т. 5: „5. при системно нарушаване на изискванията относно трудовите възнаграждения на медицинските специалисти по чл. 6, ал. 6а от Закона за лечебните заведения.“
3. В допълнителните разпоредби, § 1, т. 19 се изменя така: „19. „Системно нарушение“ е извършването на три или повече нарушения на изискванията за качество, регламентирани в НРД, за период от 6 месеца за срока на действие на договора по чл. 59, ал. 1, както и три или повече нарушения на минималните изисквания за определяне на трудовото възнаграждение по чл. 6, ал. 6а от Закона за лечебните заведения.“

§ 8. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ВНОСИТЕЛИ:

Мелни Мозинков Михаил
Нобача Благовещев
Павли Стефанов Петрич
Стефанова Иванова Бобчев

МОТИВИ

към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

Съществуващата нормативна уредба не предоставя ясна и задължителна рамка за минималните трудови възнаграждения на медицинските специалисти, работещи в лечебни заведения, финансирани с публични средства – както чрез договори с Националната здравноосигурителна каса, така и чрез държавния бюджет. Това води до сериозни социални и професионални неравенства, демотивация и отлив на кадри от системата на публичното здравеопазване. Настоящият законопроект цели да коригира тази празнота чрез създаване на правна основа за въвеждане на минимални равнища на възнаграждение, съобразени с обективни икономически показатели и с обществената значимост на медицинския труд.

Законопроектът предвижда задължителни минимални равнища за основното месечно възнаграждение на медицинските специалисти, като те се обвързват с официално публикуваната средна брутна работна заплата за страната. Въвежда се допълнително възнаграждение за преминато продължаващо обучение, признато от съсловните организации, както и минимален размер на допълнението за положен нощен труд. Предвидено е ограничение на съотношението между най-ниските и най-високите брутни възнаграждения в рамките на едно лечебно заведение, за да се гарантира справедливост и да се предотвратят драстични дисбаланси при разпределение на средствата.

Съсловните организации ще имат задължение да поддържат публични регистри с информация за минималните изисквания за обучение и преминатите квалификационни форми, а компетентните органи – включително Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – ще следят за изпълнението на установените изисквания. При установяване на нарушения ще се налагат санкции както на институционално, така и на персонално ниво спрямо лицата, отговорни за управлението на лечебните заведения. В допълнение, са направени съответни изменения в Кодекса на труда и Закона за здравното осигуряване, с цел да се осигури ефективен контрол и координация между институциите.

Очакваният ефект от приемането на законопроекта е стабилизиране на трудовите условия в сектора, запазване на кадри, повишаване на качеството на здравната помощ и ограничаване на социалната несправедливост в рамките на системата. Законопроектът не създава допълнителни фискални тежести, тъй като се отнася до преразпределение на съществуващи ресурси по нова, справедлива формула, а в дългосрочен план се очаква оптимизиране на разходите чрез ограничаване на тежестите и кадровата криза.

Предложеният текст е съобразен с принципите на правото на Европейския съюз, включително Хартата на основните права и стандартите за достоен труд, признати от Европейския комитет за социални права. Неговото приемане ще отговори на многократно заявяваните позиции на съсловните организации, гражданските структури и самите медицински специалисти и ще утвърди ангажимента на държавата към защита на здравето като основна обществена ценност.

Законопроектът има силен социален, морален и професионален заряд. Той предлага решения на дългогодишни проблеми в системата на здравеопазването чрез въвеждане на обективни и прозрачни критерии, ефективен контрол и реална отговорност. С приемането му ще се създаде правна сигурност, мотивация за труд и основа за устойчиво развитие на българската здравна система.

ВНОСИТЕЛИ:

Швещи Младанов Мухамед
Любича Бачковска
Павлин Стефанов Петрул
Стилиана Иванова Бобчева,

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

1. Цел на предложението

С настоящия законопроект се въвеждат минимални изисквания за определяне на трудовите възнаграждения на медицинските специалисти, работещи в лечебни заведения, които имат договори с НЗОК и/или получават средства от държавния бюджет. Целта е да се осигури равнопоставено, справедливо и достойно заплащане, съобразено с общественото значение и професионалната квалификация на медицинския труд.

2. Идентифицирани проблеми и основания за интервенция

Понастоящем в законодателството липсват обвързващи правила относно минималния размер на трудовите възнаграждения за медицинския персонал в публично финансирани лечебни заведения. Това води до:

- значителни разлики в заплащането между лечебните заведения;
- отсъствие на прозрачност и предвидимост в разходите на публични средства;
- нарастваща демотивация, текучество и миграция на квалифицирани кадри;
- невъзможност за провеждане на устойчива политика по задържане и обучение на персонал.

Настоящото предложение адресира тези проблеми чрез създаване на правна рамка, която въвежда обективни критерии и контролни механизми, и насърчава продължаващото професионално развитие на медицинските специалисти.

3. Алтернативи на законодателната намеса

Бяха разгледани следните алтернативи:

- Регулиране на възнагражденията само чрез подзаконов нормативен акт – тази алтернатива е неустойчива поради липса на законова делегация и правна обвързаност;
- Саморегулация чрез колективно договаряне – неприемливо в контекста на публично финансиране и неравномерна представеност;
- Подход чрез договорни условия с НЗОК – недостатъчен поради отсъствие на санкции и контрол извън рамките на осигурителните договори.

С оглед устойчивост и ефективност, избраният законодателен подход е най-целесъобразен.

4. Въздействие върху заинтересованите страни

Върху медицинските специалисти: Очаква се подобряване на условията на труд, предвидимост на заплащането, стимули за повишаване на квалификацията и справедливост в разпределението на средствата.

Върху лечебните заведения: Ще се наложи преоценка и оптимизация на вътрешната политика по разходите за персонал. Очаква се въвеждане на по-прозрачни процедури и намаляване на субективните практики.

Върху държавата и бюджета: Не се предвижда автоматично увеличение на разходите, тъй като се касае за преразпределение в рамките на вече одобрени финансови параметри. Очакваните допълнителни въздействия са в сферата на административния контрол.

Върху НЗОК и институциите за контрол: Ще бъде необходимо разширяване на действащия контролен капацитет. ИА „Главна инспекция по труда“ и МЗ ще имат нови правомощия за проверки и санкциониране, но без съществено увеличение на административната тежест.

Върху пациентите и обществото: Очаква се индиректен позитивен ефект – повишено качество на медицинската помощ, стабилност на персонала, ограничаване на недостига на кадри.

5. Финансови и икономически ефекти

Проектът не предвижда нови бюджетни разходи, а реорганизация на съществуващото разпределение на публичен ресурс. Той въвежда механизми за предвидимост, планиране и отчетност, което ще доведе до по-ефективно управление на средствата. Възможни са временни затруднения при лечебни заведения с лошо финансово състояние, но в дългосрочен план се очаква стабилизация.

6. Административна тежест и изпълнимост

Законопроектът не предвижда създаване на нови административни структури. Изпълнението се възлага на съществуващи органи – Министерство на здравеопазването, НЗОК, ИА „Главна инспекция по труда“ и съсловните организации. Те ще прилагат закона в рамките на действащите си правомощия.

7. Мониторинг и оценка

Предвижда се годишен мониторинг върху прилагането на изискванията за минимални възнаграждения, включително чрез отчетност от страна на съсловните организации и лечебните заведения. ИА ГИТ и НЗОК ще отчитат нарушенията и ще издават съответните актове.

8. Заключение

Настоящият проект създава устойчив механизъм за справедливо, прозрачно и отговорно възнаграждение на медицинските специалисти. Той отговаря на обществения интерес, на принципите на социалната държава и на необходимостта от защита на системата на публичното здравеопазване.

Законопроектът е правно, икономически и социално оправдан и следва да бъде подкрепен.

Таблична предварителна оценка на въздействието

Категория	Описание на въздействието
Име на акта	Закон за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения
Цел на акта	Въвеждане на минимални изисквания за трудовите възнаграждения на медицинските специалисти в лечебни заведения, финансирани с публичен ресурс
Идентифицирани проблеми	Липса на гарантирани минимални заплати; неравномерно заплащане; социално напрежение; текучество на кадри
Обосновка за законодателната мярка	Единствен устойчив и правно обвързващ начин за въвеждане на минимални равнища и контрол върху публичния ресурс
Въздействие върху държавния бюджет	Не се предвиждат допълнителни разходи; касае се за вътрешно преразпределение и отчетност на съществуващи средства
Въздействие върху бизнеса / лечебните заведения	Необходимо е съобразяване с минималните изисквания и преразглеждане на разходната политика по възнаграждения
Въздействие върху физическите лица / медицински персонал	Гарантиране на предвидими и справедливи условия на труд; допълнителни стимули за обучение и квалификация
Въздействие върху администрацията	Без създаване на нови органи; контролът се осъществява от съществуващи институции (ИА ГИТ, МЗ, НЗОК)
Въздействие върху обществеността / пациентите	Косвен положителен ефект чрез по-качествена медицинска помощ и стабилност в системата
Алтернативи	Регулация чрез наредба; колективно договаряне; договорни условия с НЗОК – всички се оценяват като неефективни и недостатъчни

Категория	Описание на въздействието
Административна тежест	Минимална. Възлага се актуализация на наредбата на МЗ и допълнителни функции на съществуващи контролни органи
Мониторинг и отчетност	Публични регистри на съсловните организации; годишна проверка от ИА ГИТ и НЗОК; санкции при нарушения
Заклучение	Законопроектът е целесъобразен, устойчив и необходим. Гарантира защита на труда, обществен интерес и правна сигурност

ВНОСИТЕЛИ:

Иван Иванков Михайлов
 Любим Благоден
 Павел Стефанов Петров
 Стиляна Иванова Бобчева,